

Waterschappen ontwikkelen samen zuiveringsdatabank

Waterschappen verzamelen in hun rioolwaterzuiveringsinstallaties voortdurend actuele informatie. Deze is nodig om het zuiveringsproces te kunnen (bij)sturen en te voldoen aan de vele rapportageverplichtingen. Op initiatief van de Vereniging van Zuiveringsbeheerders (VvZB) en met ondersteuning van Het Waterschapshuis (HWH) en Royal HaskoningDHV hebben de waterschappen samen het systeem Z-info ontwikkeld. Gezamenlijk implementeren en centraal beheren levert besparingen en kwalitatief voordeel op. Vrijwel alle waterschappen doen mee. Op 1 januari aanstaande is het uur U: dan nemen de eerste vijf waterschappen het systeem in gebruik.

Om het primaire bedrijfsproces in de waterzuiveringen te volgen, zijn verschillende systemen in gebruik. Die moeten regelmatig worden aangepast of vervangen om alle ontwikkelingen op het gebied van wetgeving, (proces-)techniek en ict bij te benen. Een jaar of vijf geleden was een aantal waterschappen aan vervanging van het systeem toe. De VvZB sprak de wens uit om samen een nieuw systeem te ontwikkelen: compact, gestandaardiseerd, uniform en toekomstgericht. Doel was kosten te besparen en gegevensuitwisseling te bevorderen. De noodzaak van kostenbesparing werd des te dringender door de politieke ontwikkelingen. Met 'Operatie Storm', de Bestuursakkoorden Water en het Bestuursakkoord Waterketen kwamen de waterschappen stevige bezuinigingen overeen met de opeenvolgende 'waterministeries'.

Uniformering bestaand systeem

Vanaf het begin was duidelijk dat er geen heel nieuw systeem zou komen; uitgangspunt werd de toepassing van AquaVisio. Deze was al bij verschillende waterschappen in gebruik en is nu geoptimaliseerd en generiek gemaakt. Voor het uniformeren van berekeningen, validatie en rapportages werd het Landelijk Technologen Platform ingezet. Belangrijk onderdeel was het uiteenrafelen van het primaire proces en het uniform indelen in processtappen en installatieonderdelen. Waarbij hoort bijvoorbeeld het influentgemaal: bij transport of bij zuiveren? Zo'n uniforme procesdecompositie is nodig voor uniforme rapportages en voor benchmarking. Die benchmarking wordt hiermee zuiverder, betrouwbaarder en eerlijker. Waterschappen kunnen met Z-info ook op elk moment elkaars gegevens zien, zonder dat ze op een formele benchmark hoeven te wachten. Zo kunnen ze continu van elkaar leren.

Zwaan-kleef-aan

De volgende belangrijke stap was het besluit om niet alleen samen een beter systeem te ontwerpen, maar dit ook samen te implementeren én centraal te beheren. De informatie is met Z-info veel toegankelijker geworden dan in de oude systemen. Dat brengt echter ook zorgpunten mee. Is de veiligheid wel gewaarborgd? En is het systeem wel snel genoeg als we er met zoveel mensen opzitten? Hier en daar

bestond een lichte angst voor verlies aan controle, 'het zijn niet meer mijn gegevens'. Elk waterschap levert echter zijn eigen gegevens aan en de waterschappen zijn en blijven eigenaar van het systeem en de informatie erin. Het verschil met vroeger is dat nu iedereen zijn eigen data op één en dezelfde gezamenlijke server in één databank opslaat. Voordeel is dat die nu ook voor andere waterschappen zichtbaar zijn.

Voortgaande innovatie

De pilot is achter de rug en de eerste implementatie is per 1 januari een feit. Stap voor stap volgt daarna invoering bij de overige waterschappen. De inspraakgroep is inmiddels overgegaan in het gebruikers-overleg. Dat moet zorgen dat het systeem uniform, standaard en actueel blijft. De groep houdt daarvoor contact met het Landelijk Technologen Platform, de VvZB, de leverancier HVL en de in te stellen standaardisatiewerkgroep. Ook zijn door HWH twee beheerders aangesteld. Zij zijn het aanspreekpunt voor de gebruikers. Z-info zal niet stilstaan na de eerste implementaties. De wereld blijft veranderen, er is een enorme groei aan mogelijkheden in

zuiveringsbeheer en ict. De mogelijkheden voor de komende drie jaar zijn al op een rijtje gezet en gebudgetteerd in het beheer. Zo wordt gestreefd naar een grafische weergave van de zuiveringsresultaten en een koppeling van Z-info met management-informatiesystemen.

Voordelen voor de waterschappen

Wat levert het gezamenlijk optrekken de waterschappen nu uiteindelijk op? In de eerste plaats wordt de zuiveringsinformatie met Z-info een stuk toegankelijker; bereikbaar en bruikbaar voor iedereen, van proces-operator tot manager. De uniformiteit en standaardisering maakt samen rapporteren mogelijk en is een goede basis voor verdere samenwerking en leren van elkaar, en daarmee voor verdere besparingen. Het tweede grote voordeel: de belofte aan de minister en aan de burgers wordt gedeeltelijk ingelost. De businesscase gaat ervan uit dat de gezamenlijke implementatie en het centrale beheer besparingen opleveren in aanschaf en arbeid - en wel in de orde van enkele miljoenen per jaar.

Miriam de Best (Het Waterschapshuis)
Hans van der Kolk (Royal HaskoningDHV)